

PRACOVNÍ SEŠIT

Projekt:	Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend
Číslo projektu:	CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0003539
Veřejná zakázka:	Vzdělávání v oblasti sociální práce s osobami ohroženými ztrátou bydlení včetně problematiky dávek na bydlení

2. SOCIÁLNÍ BYDLENÍ V INSTITUCIONÁLNÍM A LEGISLATIVNÍM KONTEXTU

V tomto modulu se účastníci seznámí s nadnárodním ukotvením sociálního bydlení. Modul představuje vybrané modely sociálního bydlení ve státech EU. Uvedeny jsou definice sociálního bydlení v těchto zemích a stěžejní podmínky pro vstup do systému sociálního bydlení v uvedených zemích. Dále modul představuje instituce související se sociálním bydlením v České republice. Zmiňovány jsou hlavní úlohy ministerstev zapojených do sociálního bydlení, dále obcí a krajů, Úřadu práce ČR a nevládních neziskových organizací.

Právo na bydlení je základním lidským právem, které je zakotvené nejen na úrovni judikatury Ústavního soudu ČR, ale i mezinárodních dokumentů. Jedná se o Všeobecnou deklaraci lidských práv, jejíž součástí je i Listina základních práv a svobod, dále Evropskou úmluvu o lidských právech, Evropskou sociální chartu a také Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech. Všeobecná deklarace lidských práv je nezávazný dokument, který se však stal výchozím bodem pro všechny mezinárodní lidskoprávní úmluvy. Ke všem těmto dokumentům se Česká republika připojila.

V rámci Evropské unie existuje mnoho definic sociálního bydlení a každá země, která sociální bydlení již realizuje, používá jiný model. V konkrétních zemích se vždy odráží její historie, kultura i ekonomická vyspělost. Každá země pak má stanovena jiná kritéria pro vstup do systému sociálního bydlení, v každé zemi se sociálním bydlením zabývají jiné instituce.

Francie má legislativně zpracovaný systém prevence ztráty bydlení při neplacení nájemného. Sociální bydlení je přímo zakotveno v zákoně o bydlení a výstavbě z roku 2010. Vstup do systému sociálního bydlení je omezen výší příjmu. V **Německu** je většina bytových jednotek pro sociální bydlení v soukromém vlastnictví. Důraz je kladen především na prevenci ztráty bydlení a zpracovaný systém příspěvků na nájemné. Ve **Španělsku** se stal model Bydlení především součástí státní strategie. Systém sociálního bydlení je ve Španělsku decentralizovaný, hlavní kompetence jsou v rukou jednotlivých autonomií a škála poskytovatelů sociálního bydlení je velice pestrá. Na **Slovensku** je sociální bydlení poskytováno výhradně z veřejného sektoru a je uplatňován model Prostupného bydlení. **Irsko** uplatňuje model Social Housing Support – podpora sociálního bydlení. Hlavním poskytovatelem sociálního bydlení jsou obce. **Nizozemí** má velmi širokou cílovou skupinu sociálního bydlení. Sociální byty jsou poskytovány bytovými asociacemi, obce žádné byty nevlastní.

Česká republika zatím nemá vytvořený jednotný systém ani zákon upravující sociální bydlení. Byl vytvořen a schválen vládní dokument, který by měl předcházet zákonu o sociálním bydlení. Jedná se o **Koncepci sociálního bydlení ČR 2015–2025**. Tato koncepce je živým dokumentem, který využívá a zohledňuje aktuální analytická data a výsledky realizovaných projektů. Klíčovými ministerstvy pro tvorbu a aktualizaci koncepce jsou Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo pro místní rozvoj. Dalšími dílčími aktéry, jejichž některé agendy se dotýkají také problematiky sociálního bydlení, jsou Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo životního prostředí. Nezanedbatelná je úloha Úřadu práce ČR. Dále jsou v systému potřebné jednotlivé kraje, obce a nestátní neziskové organizace.

Právní řád ČR disponuje několika zákony, které souvisí s bydlením a sociálním bydlením. Je to především občanský zákoník, zákon o sociálních službách, zákon o pomoci v hmotné nouzi, zákon o státní sociální podpoře, zákon o životním a existenčním minimu a zákon o obcích.

PODKLADY PRO PREZENČNÍ ŠKOLENÍ

1) Cvičení: Příkladová situace 1

Zadání:

Jak je podle Vás v České republice naplňován závazek z Evropské sociální charty?

“S cílem zajistit nezbytné podmínky pro plný rozvoj rodiny, která je základní jednotkou společnosti, se smluvní strany zavazují podporovat ekonomickou, právní a sociální ochranu rodinného života takovými prostředky, jako jsou rodinné dávky, daňová opatření, poskytování bydlení pro rodiny, dávek novomanželům, a jinými vhodnými prostředky.”?

Zaměřte se zejména na pasáž o poskytování bydlení pro rodiny. Co se daří a co by bylo potřeba zlepšit? Diskutujte v maximálně pětičlenných skupinách a pak prezentujte ostatním výsledky své diskuse.

Prostor pro poznámky:

---

2) Cvičení: Příkladová situace 2

Zadání:

Klíčovými aktéry pro vznik systémového a jednotného nastavení sociálního bydlení jsou Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a Ministerstvo vnitra ČR. Popište agendy těchto ministerstev v kontextu sociálního bydlení a pokuste se nalézt agendy, které jsou těmto ministerstvům společné. Popište i oblasti, ve kterých mohou jít agendy těchto institucí proti sobě. Pracujte v maximálně pětičlenných skupinách a pak prezentujte ostatním výsledky své diskuse.

Prostor pro poznámky:

---

3) Cvičení: Všeobecná deklarace práv

Zadání:

Ve Všeobecné deklaraci lidských práv, kterou ČR přijala, se píše, že:

“Každý má právo na životní úroveň přiměřenou zdraví a blahobytu jeho i jeho rodiny, čítajíc v to potravu, šatstvo, bydlení, lékařskou péči a nezbytné sociální služby; má právo na zabezpečení v nezaměstnanosti, v nemoci, při pracovní nezpůsobilosti, při ovdovění, ve stáří nebo v ostatních případech ztráty výdělečných možností, nastalé v důsledku okolností nezávislých na jeho vůli.”

Ve kterých zákonech, opatřeních a činnostech státu a obcí lze naplňování tohoto článku Všeobecné deklarace lidských práv nalézt?

Pracujte ve dvojicích.

Prostor pro poznámky:
